ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 28ης Νοεμβρίου 1996 *

Στην υπόθεση C-277/95 P,

Erika Lenz, πρώην υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και **Volker Lenz,** υιός της προηγουμένης, αμφότεροι κάτοικοι Osnabrück (Γερμανία), εκπροσωπούμενοι από τον Jürgen Schacht, δικηγόρο Αμβούργου, Schlüterstraße 22 III,

αναιρεσείοντες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως που ασκήθηκε κατά της διατάξεως που εξέδωσε στις 14 Ιουνίου 1995 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τέταρτο τμήμα) στις υποθέσεις T-462/93, T-464/93 και T-470/93, Lenz κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή), και με την οποία ζητείται η αναίρεση της εν λόγω διατάξεως,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τον Julian Curall, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Bertrand Wägenbaur, δικηγόρο Αμβούργου, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της ίδιας υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Murray (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, K. N. Κακούρη και P. J. G. Kapteyn, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. La Pergola
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Αυγούστου 1995, η Erika Lenz και ο Volker Lenz άσκησαν αναίρεση κατά της διατάξεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14ης Ιουνίου 1995, T-462/93, T-464/93 και T-470/93, Lenz κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη διάταξη), καθόσον το Πρωτοδικείο δεν αποφάνθηκε ως προς την αίτησή τους περί εξαιρέσεως δικαστή και απέρριψε ως απαράδεκτη την αγωγή τους αποζημιώσεως. Επικουρικώς, οι αναιρεσείοντες ζήτησαν από το Δικαστήριο να εκδώσει ερήμην απόφαση.

2 Η Erika Lenz είναι πρώην υπάλληλος της Επιτροπής. Λόγω της υποχρεωτικής ασφαλίσεως του συζύγου της Manfred Lenz, υπαλλήλου της Επιτροπής, καλύπτεται από το κοινό καθεστώς υγειονομικής ασφαλίσεως των οργάνων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: κοινό καθεστώς).

3 Ο Volker Lenz είναι ο υιός του ζεύγους Lenz και, δυνάμει του άρθρου 72 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), υπάγεται επίσης, ως ασφαλισμένος, στο κοινό καθεστώς.

4 Από την αναιρεσιβαλλόμενη διάταξη προκύπτει ότι, μεταξύ Οκτωβρίου 1977 και Αυγούστου 1980, η Erika Lenz υποβλήθηκε σε γυναικολογική θεραπεία στις Βρυξέλλες προκειμένου να αποκτήσει δεύτερο τέκνο (σκέψη 3). Κατόπιν αιτήσεως του συζύγου της, το εκκαθαριστικό γραφείο επέστρεψε το σύνολο των ιατρικών εξόδων, λόγω σοβαρής ασθενείας υπό την έννοια του σημείου IV, παράγραφος 1, του παραρτήματος I της ρυθμίσεως για την κάλυψη έναντι των κινδύνων ασθένειας των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ρύθμιση για την κάλυψη) (σκέψη 4). Μεταξύ 1984 και 1991, η Erika Lenz ζήτησε τη διενέργεια διαφόρων γυναικολογικών πραγματογνωμοσυνών, από τις οποίες προέκυψε ότι οι επεμβάσεις τις οποίες είχε υποστεί είχαν βλάψει την υγεία της και είχαν προκαλέσει, μεταξύ άλλων, τη στειρότητά της (σκέψη 5). Στις 18 Αυγούστου 1988, οι σύζυγοι Lenz υπέβαλαν μήνυση ενώπιον του tribunal correctionnel de Bruxelles κατά δύο ιατρών, για σωματικές βλάβες, με το αιτιολογικό ότι οι θεραπείες που εφάρμοσαν οι εν λόγω ιατροί προκάλεσαν τη στειρότητα της Erika Lenz. Στις 6 Οκτωβρίου 1990, η εισαγγελική αρχή των Βρυξελλών ζήτησε την παύση των διώξεων με το αιτιολογικό ότι η σχετική αξίωση είχε παραγραφεί από την 1η Αυγούστου 1983. Με διάταξη της 19ης Απριλίου 1991, το tribunal correctionnel de Bruxelles δέχθηκε το αίτημα αυτό (σκέψη 6).

5 Όσον αφορά τον Volker Lenz, υποβλήθηκε, κατά την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, μεταξύ Οκτωβρίου 1977 και Νοεμβρίου 1983, σε θεραπεία για μόλυνση των αναπνευστικών οδών από ιατρό, ο οποίος εφάρμοσε θεραπεία του ανοσοποιητικού συστήματος (σκέψη 7). Κατόπιν αιτήσεως του πατέρα του, το εκκαθαριστικό γραφείο επέστρεψε το σύνολο των εξόδων που ανέκυψαν κατά τη θεραπεία αυτή για την περίοδο 1977-1982, λόγω σοβαρής ασθενείας υπό την έννοια του σημείου IV, παράγραφος 1, του παραρτήματος I της ρυθμίσεως για την κάλυψη (σκέψη 8).

6 Τον Φεβρουάριο του 1985, ο Manfred Lenz πληροφόρησε την Επιτροπή ότι υποψιαζόταν ότι ο θεράπων ιατρός διέπραξε παραβάσεις και επιδόθηκε σε παράνομες ιατρικές πρακτικές (σκέψη 9). Με έγγραφα της 21ης και της

26ης Φεβρουαρίου 1985 η Επιτροπή γνωστοποίησε στον Manfred Lenz ότι επρόκειτο περί ιδιωτικής υποθέσεως και ότι σ' αυτόν εναπέκειτο, εφόσον το επιθυμούσε, να ζητήσει την ποινική δίωξη του ιατρού (σκέψη 10). Στις 28 Φεβρουαρίου 1986, οι γονείς του Volker Lenz υπέβαλαν μηνύσεις κατά τριών ιατρών για σωματικές βλάβες, πλαστογράφηση εγγράφων και λοιπές παραβάσεις. Η εισαγγελική αρχή των Βρυξελλών άσκησε, κατά συνέπεια, ποινική δίωξη στο πλαίσιο της οποίας οι γονείς του Volker Lenz παρέστησαν ως πολιτική αγωγή (σκέψη 11). Με απόφαση της 1ης Αυγούστου 1989, η Επιτροπή αποφάσισε να παρέμβει, καθ' υποκατάσταση, στην ποινική διαδικασία για να εξασφαλίσει την επιστροφή των παροχών υγειονομικής ασφαλίσεως, σύμφωνα με το άρθρο 85α του ΚΥΚ. Η απόφαση αυτή δεν εκτελέστηκε λόγω των διαφορετικών εκτιμήσεων των στοιχείων του φακέλου στις οποίες προέβησαν ο Manfred Lenz και οι υπηρεσίες της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή παραιτήθηκε από την παρέμβασή της. Η Επιτροπή εξέθεσε τους λόγους της αποφάσεως αυτής σε δύο ανακοινώσεις που απηύθυνε στον Manfred Lenz στις 29 Απριλίου και στις 27 Μαΐου 1991 (σκέψη 12). Στις 26 Οκτωβρίου 1990 η εισαγγελική αρχή των Βρυξελλών ζήτησε την παύση των διώξεων για σωματικές βλάβες λόγω παραγραφής και την κατάργηση της δίκης ως προς τα λοιπά σημεία. Με διάταξη της 19ης Απριλίου 1991 το tribunal correctionnel δέχθηκε τα αιτήματα της εισαγγελικής αρχής (σκέψη 13).

7 Με έγγραφο της 6ης Μαΐου 1991 ο Manfred Lenz ζήτησε από την Επιτροπή να ασκήσει ένδικο μέσο κατά της εν λόγω αποφάσεως του tribunal correctionnel, πράγμα το οποίο η Επιτροπή αρνήθηκε να πράξει με έγγραφο της 27ης Μαΐου 1991 (σκέψη 14). Στη συνέχεια, με έγγραφο της 17ης Ιουνίου 1991, οι δύο αναιρεσείοντες και ο Manfred Lenz υπέβαλαν στην Επιτροπή αίτηση αρωγής δυνάμει του άρθρου 24 του ΚΥΚ, αίτηση επιστροφής των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν λόγω των διώξεων την άσκηση των οποίων προκάλεσαν ενώπιον της βελγικής δικαιοσύνης, καθώς και αίτηση αποζημιώσεως για τις ζημίες που υπέστησαν η Erika Lenz και ο Volker Lenz λόγω των επίμαχων ιατρικών θεραπειών και για όλες τις βλάβες οι οποίες προέκυψαν από αυτές (σκέψη 15).

8 Το άρθρο 24 του ΚΥΚ ορίζει τα εξής

«Οι Κοινότητες παρέχουν βοήθεια στον υπάλληλο, ιδίως σε περίπτωση διώξεως των δραστών απειλών, προσβολών, εξυβρίσεων, δυσφημίσεων, ή απειρών εναντίον του προσώπου και της περιουσίας είτε του ιδίου είτε των μελών της οικογενείας του, λόγω της ιδιότητάς του ή των καθηκόντων του.

Οι Κοινότητες επανορθώνουν αλληλεγγύως τις ζημίες που έχουν προκληθεί στην περίπτωση αυτή, στον υπάλληλο, στο μέτρο που ο τελευταίος δεν είναι, εκ δόλου ή βαρείας αμελείας, υπαίτιος των ζημιών αυτών και εφόσον δεν έχει δυνηθεί να επιτύχει επανόρθωση από τον δράστη.

(...)»

9 Με το ίδιο έγγραφο της 17ης Ιουνίου 1991, οι αναιρεσείοντες θεώρησαν ότι η συμμετοχή της Επιτροπής στις διαδικασίες με τις οποίες ζητείται η αναγνώριση του δικαιώματός τους αποζημιώσεως ήταν ανεπαρκής στην περίπτωση του Volker Lenz και έλλειπε παντελώς στην περίπτωση της Erika Lenz. Υποστήριξαν επίσης ότι το εκκαθαριστικό γραφείο δεν είχε ελέγξει τις επίδικες παρεμβάσεις και, επιπλέον, είχε επιστρέψει έξοδα βάσει τιμολογίων τα οποία δεν πληρούσαν τα νόμιμα κριτήρια εξουσιοδοτήσεως για τις επίμαχες παροχές (σκέψη 17).

10 Με απόφαση της 30ής Ιουλίου 1991, η Επιτροπή απέρριψε τις αιτήσεις των αναιρεσειόντων (σκέψη 19).

11 Στις 7 Οκτωβρίου 1991 οι αναιρεσείοντες υπέβαλαν ένσταση κατά της αποφάσεως αυτής (σκέψη 20). Με έγγραφο της 23ης Μαρτίου 1992, η ένσταση αυτή απορρίφθηκε (σκέψη 21).

12 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 17 Ιουνίου 1992, οι αναιρεσείοντες και ο Manfred Lenz άσκησαν προσφυγή ζητώντας να ακυρωθούν οι αποφάσεις της Επιτροπής περί απορρίψεως της αιτήσεως

και της διοικητικής ενστάσεως των αναιρεσειόντων και να υποχρεωθεί η Επιτροπή να τους καταβάλει αποζημίωση. Το δικόγραφο αυτό διαβιβάστηκε από τη Γραμματεία του Δικαστηρίου στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου όπου πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό Τ-47/92 (σκέψη 23).

13 Με απόφαση της 18ης Αυγούστου 1992, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου ανέθεσε την υπόθεση στο πέμπτο τμήμα, συγκείμενο από τρεις δικαστές.

14 Στις 5 Οκτωβρίου 1992 οι αναιρεσείοντες υπέβαλαν αίτηση, βάσει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, με την οποία ζήτησαν να παραπεμφθεί η υπόθεση Τ-47/92 στον αρμόδιο δικαστικό σχηματισμό, σύμφωνα με το άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού. Υποστήριξαν συναφώς ότι, ενόψει της σημασίας της και του γεγονότος ότι η Erika Lenz και ο Volker Lenz δεν ήταν υπάλληλοι, η υπόθεση θα έπρεπε να παραπεμφθεί σε πενταμελές τμήμα και να οριστεί γενικός εισαγγελέας.

15 Με διάταξη της 14ης Δεκεμβρίου 1992, Τ-47/92, Lenz κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-2523), το Πρωτοδικείο απέρριψε τα αιτήματα αυτά. Στις σκέψεις 29 και 30 διαπίστωσε ότι η προσφυγή αφορούσε διαφορά μεταξύ της Κοινότητας και υπαλλήλου της υπό την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας. Κατά το Πρωτοδικείο, η Erika Lenz και ο Volker Lenz ήσαν μέλη της οικογενείας του Manfred Lenz, έναντι των οποίων η Επιτροπή είχε υποχρεώσεις μόνο λόγω της υπαλληλικής ιδιότητας του Manfred Lenz. Εν πάση περιπτώσει, αν η προσφυγή δεν αφορούσε διαφορά μεταξύ της Επιτροπής και υπαλλήλου της, θα έπρεπε να έχει κηρυχθεί απαράδεκτη λόγω αναρμοδιότητας του Πρωτοδικείου.

16 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 29 Δεκεμβρίου 1922 στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, η Erika Lenz άσκησε αγωγή αποζημιώσεως κατά της Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 178 της Συνθήκης ΕΟΚ, βασιζόμενη στο ότι η Επιτροπή ήταν

συνυπεύθυνη για τις προσαφθείσες στους ιατρούς σωματικές βλάβες, καθόσον οι υπηρεσίες της επέστρεψαν τα έξοδα θεραπείας χωρίς να εξετάσουν αν οι θεραπείες αυτές ήταν οι κατάλληλες από ιατρικής απόψεως (σκέψη 26).

17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 8 Ιανουαρίου 1993 στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, η Erika Lenz άσκησε δεύτερη αγωγή αποζημιώσεως κατά της Επιτροπής, δυνάμει των άρθρων 215, πρώτο εδάφιο, και 178 της Συνθήκης, για «ενοχλήσεις, διαβολές, δυσφήμιση, απειλές, ανοχή πράξεων που συνιστούν παράβαση καθήκοντος, στέρηση της χαράς της ζωής» και για «διάκριση σε βάρος μη Βελγίδας υπηκόου της Κοινότητας», καθώς και για παράλειψη καταβολής αποδοχών για τη δραστηριότητα που είχε ασκήσει μεταξύ του 1985 και του 1991 «προκειμένου να διαλευκάνει την αισχροκέρδεια όσον αφορά τις αμοιβές και την απάτη όσον αφορά την ιατρική θεραπεία» (σκέψη 27).

18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 20 Μαρτίου 1993 στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ο Volker Lenz άσκησε αγωγή αποζημιώσεως κατά της Επιτροπής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 215, δεύτερο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 178 της Συνθήκης, με το αιτιολογικό ότι η Επιτροπή ήταν συνυπεύθυνη για τις σωματικές βλάβες των οποίων υπήρξε θύμα, διότι οι υπηρεσίες της παρέβησαν τις υποχρεώσεις τους επιστρέφοντας τα έξοδα θεραπείας χωρίς να εξακριβώσουν αν οι διαγνώσεις και οι θεραπείες ήταν δικαιολογημένες από ιατρικής απόψεως (σκέψη 28).

19 Με έγγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Ιουνίου 1993, οι αναιρεσείοντες πληροφόρησαν το Πρωτοδικείο ότι παραιτούνταν από την προσφυγή τους στην υπόθεση Τ-47/92. Κατόπιν της παραιτήσεως αυτής, η υπόθεση διαγράφηκε από το Πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη του προέδρου του πέμπτου τμήματος της 5ης Ιουλίου 1993 (σκέψη 29).

20 Οι τρεις αγωγές, που ασκήθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου με τους αριθμούς C-436/92, C-6/93 και C-79/93, παραπέμφθηκαν στο Πρωτοδικείο με διάταξη του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1993, κατ' εφαρμογή της αποφάσεως 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 1993, περί τροποποιήσεως της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ περί ιδρύσεως

του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 144, σ. 21), και πρωτοκολλήθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με τους αριθμούς Τ-462/93, Τ-464/93 και Τ-470/93 (σκέψη 30). Με την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη (σκέψη 38) αποφασίστηκε η συνεκδίκασή τους και παραπέμφθηκαν στο τέταρτο τμήμα.

21 Με έγγραφο της 2ας Φεβρουαρίου 1995, οι αναιρεσείοντες υπέβαλαν, δυνάμει του άρθρου 16 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, αίτηση εξαιρέσεως του δικαστή Lenaerts, προέδρου του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου (σκέψη 39).

Η αναιρεσιβαλλομένη διάταξη

22 Με την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 111 του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο αποφάσισε ότι παρείλκε η έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως των αναιρεσειόντων περί εξαιρέσεως του δικαστή Lenaerts, προέδρου του τετάρτου τμήματος του Πρωτοδικείου (σκέψη 45). Καίτοι ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου έκρινε ότι δεν συνέτρεχε κανένας λόγος, δυνάμει του άρθρου 16, δεύτερο εδάφιο, δεύτερη φράση, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, για τον οποίο ο δικαστής Lenaerts δεν έπρεπε να μετέχει στην εκδίκαση των υποθέσεων ενώπιον του Πρωτοδικείου (σκέψη 42), ο δικαστής αυτός ζήτησε από τον Πρόεδρο του Πρωτοδικείου να τον απαλλάξει από τα καθήκοντά του στις υποθέσεις αυτές (σκέψη 43). Με έγγραφο της 24ης Φεβρουαρίου 1995, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου δέχθηκε την αίτηση αυτή, αντικαθιστώντας τον εν λόγω δικαστή κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως προέδρου του τετάρτου τμήματος από τον δικαστή Schintgen, ως τον αρχαιότερο δικαστή του τετάρτου τμήματος υπό την έννοια του άρθρου 6 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου (σκέψη 44).

23 Όσον αφορά το παραδεκτό των αγωγών αποζημιώσεως, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, κατ' αρχάς, την παγία νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία οι διαφορές μεταξύ υπαλλήλου και του οργάνου στο οποίο ανήκει και οι οποίες αποσκοπούν στην αποκατάσταση ζημίας εμπίπτουν, εφόσον οφείλονται στην εργασιακή σχέση που συνδέει τον ενδιαφερόμενο με το όργανο, στο άρθρο 179 της Συνθήκης, καθώς και στα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ, και βρίσκονται εκτός του πεδίου εφαρμογής των άρθρων 178 και 215 της Συνθήκης (σκέψη 55). Κατά το Πρωτοδικείο, η εν λόγω εργασιακή σχέση διέπει και την κατάσταση των προσώπων τα οποία, μέσω της υποχρεωτικής ασφα-

λίσεως υπαλλήλου της Κοινότητας, τυγχάνουν της καλύψεως του κοινού καθεστώτος ως μέλη της οικογένειας υπαλλήλου (σκέψη 56). Το Πρωτοδικείο έκρινε, κατά συνέπεια, ότι η προσωπική κατάσταση των αναιρεσειόντων στις υποθέσεις αυτές ενέπιπτε στις διατάξεις του ΚΥΚ, εφόσον η Erika Lenz και ο Volker Lenz καλύπτονταν, υπό την ιδιότητα ασφαλισμένων, από το κοινό καθεστώς, μέσω της υποχρεωτικής ασφαλίσεως στο καθεστώς αυτό του Manfred Lenz, υπαλλήλου της Επιτροπής, συζύγου και πατέρα τους, αντιστοίχως (σκέψη 57).

24 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι, με το δικόγραφο της αγωγής της στην υπόθεση Τ-462/93, η Erika Lenz είχε η ίδια αναγνωρίσει ότι επρόκειτο για συμφεριφορά που εντάσσεται στο πλαίσιο του δικαιώματος αρωγής που προβλέπεται από τον ΚΥΚ και ότι είχε προσάψει στην Επιτροπή ότι παρέβη τα άρθρα 14, 85 και 85α του ΚΥΚ. Ομοίως, με το δικόγραφο της αγωγής της στην υπόθεση Τ-464/93, αναφέρθηκε άλλωστε τόσο στο άρθρο 215, πρώτο εδάφιο, όσο και στο άρθρο 179 της Συνθήκης (σκέψη 58).

25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι αγωγές αποζημιώσεως που άσκησαν οι αναιρεσείοντες δεν μπορούσαν να εξεταστούν εκτός του πλαισίου των διατάξεων του ΚΥΚ και ότι η επίκληση των άρθρων 178 και 215 της Συνθήκης δεν ήταν δυνατόν να έχει ως συνέπεια τη μη εφαρμογή των σχετικών με τις προσφυγές υπαλλήλων διατάξεων του ΚΥΚ επί των διαφορών αυτών (σκέψη 59).

26 Προκειμένου, επομένως, περί αγωγών που εμπίπτουν στο άρθρο 179 της Συνθήκης, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ, τα οποία θεσπίζουν μια προ της ασκήσεως προσφυγής διοικητική διαδικασία όσον αφορά τις διαφορές της κοινοτικής δημοσιοϋπαλληλίας, έπρεπε να έχουν τηρηθεί σε όλες τις περιπτώσεις (σκέψη 60). Το Πρωτοδικείο παρατήρησε επιπλέον ότι, εφόσον η τήρηση των προθεσμιών ασκήσεως ενδίκων βοηθημάτων είναι ζήτημα δημοσίας τάξεως, όφειλε να εξετάσει αυτεπαγγέλτως εάν οι προθεσμίες αυτές είχαν τηρηθεί (σκέψη 61).

27 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε κατ' αρχάς ότι οι αξιώσεις που ήγειραν οι αναιρεσείοντες στις τρεις υποθέσεις είχαν αποτελέσει το αντικείμενο εγγράφου της 17ης Ιουνίου 1991, το οποίο είχαν απευθύνει στην Επι-

τροπή, περιείχε δε αίτηση αρωγής δυνάμει του άρθρου 24 του ΚΥΚ καθώς και αίτηση επιστροφής ορισμένων δαπανών και αποζημιώσεως για ζημίες που θεωρούσαν ότι είχαν υποστεί, ενός εγγράφου της Επιτροπής της 30ής Ιουλίου 1991 περί αρνήσεως ικανοποιήσεως της αιτήσεως αυτής, μιας ενστάσεως των αναιρεσειόντων της 7ης Οκτωβρίου 1991 και μιας αποφάσεως της Επιτροπής της 23ης Μαρτίου 1992, περί απορρίψεως της ενστάσεως αυτής. Οι αξιώσεις αυτές αποτέλεσαν το αντικείμενο της προσφυγής στην υπόθεση Τ-47/92 (σκέψη 62).

28 Το Πρωτοδικείο επισήμανε στη συνέχεια ότι οι αγωγές στις υπό κρίση υποθέσεις αφορούσαν τα ίδια πραγματικά περιστατικά και είχαν το ίδιο αντικείμενο (σκέψη 63).

29 Τέλος, παρατήρησε ότι, στα υπομνήματα των αναιρεσειόντων, γινόταν συστηματικά μνεία της διοικητικής διαδικασίας η οποία προηγήθηκε της ασκήσεως της προσφυγής στην υπόθεση Τ-47/92 (σκέψη 64).

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η προθεσμία ασκήσεως αγωγής για να υποβληθούν οι αξιώσεις των αναιρεσειόντων στην κρίση του Πρωτοδικείου είχε αρχίσει να τρέχει στις 23 Μαρτίου 1992, ημερομηνία της απορρίψεως της ενστάσεως των αναιρεσειόντων από την Επιτροπή (σκέψη 65), και ότι τούτο δεν αναιρούνταν ούτε από τις ανταλλαγές επιστολών μεταξύ των αναιρεσειόντων και των διαφόρων υπηρεσιών της Επιτροπής μετά τις 23 Μαρτίου 1992 (σκέψη 66) ούτε από το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε εξετάσει την ουσία μιας τέτοιας όψιμης αιτήσεως (σκέψη 67). Μόνον η ύπαρξη νέων ουσιωδών πραγματικών περιστατικών θα μπορούσε να δικαιολογήσει την υποβολή αιτήσεως επανεξετάσεως μιας αποφάσεως που κατέστη απρόσβλητη, πράγμα το οποίο δεν συνέβαινε εν προκειμένω (σκέψη 68).

31 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η παραίτηση από την προσφυγή στην υπόθεση Τ-47/92 δεν είχε εξαλείψει τις συνέπειες της διοικητικής διαδικασίας η οποία είχε προηγηθεί της ασκήσεως της προσφυγής αυτής. Κατά το Πρωτοδικείο, καίτοι κατ' αρχήν παραδεκτή μετά από παραίτηση, μια δεύτερη προσφυγή έπρεπε να ασκηθεί εντός των προθεσμιών που είχαν αρχίσει να τρέχουν λόγω της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της ασκήσεως της πρώτης προσφυγής. Πράγματι, η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαγορεύει στον διάδικο να παραιτείται από το ένδικο βοήθημά του προκειμένου να καταστήσει δυνατή την κίνηση νέας διοικητικής διαδικασίας (σκέψη 69).

32 Επειδή οι αγωγές στις τρεις υποθέσεις ασκήθηκαν εκτός της προθεσμίας που προβλέπουν τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ (σκέψη 70), το Πρωτοδικείο τις απέρριψε ως απαράδεκτες (σκέψη 71).

Οι λόγοι που προέβαλαν οι διάδικοι

33 Πρός στήριξη του αιτήματος αναιρέσεως της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν, αφενός, ότι το Πρωτοδικείο εφάρμοσε εσφαλμένως το δίκαιο, καθόσον δεν δέχθηκε την περί εξαιρέσεως του δικαστή Lenaerts αίτησή τους και, αφετέρου, ότι οι πρωτόδικες διαδικασίες δεν έπρεπε να εξετασθούν υπό το πρίσμα του άρθρου 179 της Συνθήκης, στο οποίο αναφέρεται το Πρωτοδικείο, αλλά υπό το πρίσμα των άρθρων 178 και 215, δεύτερο εδάφιο.

34 Όσον αφορά τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες ισχυρίζονται ότι, στο Πρωτοδικείο, η συμμετοχή του δικαστή Lenaerts στην εκδίκαση των αγωγών οι οποίες κατέληξαν στην αναιρεσιβαλλομένη διάταξη ήταν ουσιαστική. Φρονούν επιπλέον ότι, καθόσον η εξαίρεση προβλέπεται στο άρθρο 16 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, το Πρωτοδικείο έπρεπε να αποφανθεί επί του αιτήματός τους με την εν λόγω διάταξη και ότι το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη ότι ο ίδιος ο δικαστής Lenaerts ζήτησε την εξαίρεσή του αντιβαίνει προς τους δικονομικούς κανόνες. Επικουρικώς, υποστηρίζουν ότι, στο μέτρο που το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη μόνον το σχετικό με την ιθαγένεια του δικαστή Lenaerts επιχείρημα, αγνόησε ένα από τα πραγματικά περιστατικά που επικαλέστηκαν οι αναιρεσείοντες.

35 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείοντες υποστηρίζουν ότι δεν μπορούν να εξομοιωθούν προς κοινοτικούς υπαλλήλους και ότι δεν ήταν υποχρεωμένοι να ακολουθήσουν την προ της ασκήσεως προσφυγής διοικητική διαδικασία σύμφωνα με τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ. Συναφώς, εκθέτουν ότι η αναγνώριση, στην υπόθεση εκείνη, νομικού καθεστώτος

αναλόγου προς το καθεστώς που αναγνωρίζεται στους υπαλλήλους προϋποθέτει ότι τυγχάνουν, γενικώς, καθεστώτος ομοίου προς το καθεστώς των υπαλλήλων σε όλη τη νομική του έκταση, πράγμα το οποίο ουδόλως βρίσκει έρεισμα στη νομολογία του Δικαστηρίου. Επιπλέον, δεν είναι δυνατόν να συναχθεί από τη νομολογία αυτή το συμπέρασμα ότι ο νομικός θεσμός της «συμβάσεως που παράγει τα αποτελέσματά της υπέρ τρίτων» υποδηλώνει την πλήρη υπαγωγή των αναιρεσειόντων στο άρθρο 179 της Συνθήκης και στα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ.

36 Οι αναιρεσείοντες προσθέτουν ότι, εν πάση περιπτώσει, η προ της ασκήσεως προσφυγής διοικητική διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής στην οποία αναφερόταν η υπόθεση Τ-47/92 δεν αφορούσε ούτε υπηρεσιακά πταίσματα ούτε παραλείψεις της ίδιας της Επιτροπής που αποτέλεσαν αντικείμενο της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας. Δεν διεξήχθη επομένως διοικητική διαδικασία αφορώσα το σύνολο της διαφοράς. Επιπλέον, το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις στον τομέα της προστασίας και της αρωγής στηρίζονται σε στοιχεία που απορρέουν από διατάξεις που έχουν εφαρμογή στους κοινοτικούς υπαλλήλους δεν συνιστά κριτήριο για την εκτίμηση των υποχρεώσεων που υπέχει η Επιτροπή.

37 Με το υπόμνημα αντικρούσεως η Επιτροπή ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως.

38 Εκ προοιμίου, η Επιτροπή φρονεί ότι η άσκηση αναιρέσεως συνιστά κατάχρηση δικαιώματος. Στο πλαίσιο της αιτήσεως που υπέβαλαν στις 5 Οκτωβρίου 1992, σύμφωνα με το άρθρο 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, στην υπόθεση Τ-47/92, οι αναιρεσείοντες και ο Manfred Lenz αμφισβήτησαν μόνον την αρμοδιότητα του πέμπτου τμήματος, το οποίο επελήφθη της διαφοράς, και ζήτησαν να παραπεμφθεί η υπόθεση ενώπιον του δευτέρου τμήματος. Το Πρωτοδικείο απέρριψε την αίτηση αυτή με το αιτιολογικό ότι η προσφυγή αφορούσε διαφορά μεταξύ της Κοινότητας και υπαλλήλου της καθώς και των μελών της οικογενείας αυτού, έναντι των οποίων η Επιτροπή έχει υποχρεώσεις μέσω του ΚΥΚ. Ούτε οι αναιρεσείοντες ούτε ο Manfred Lenz άσκησαν αίτηση αναιρέσεως κατά της διατάξεως αυτής. Στη συνέχεια, οι αναιρεσείοντες άσκησαν τρεις αγωγές στηριζόμενες στις διατάξεις του άρθρου 178 σε συνδυασμό με το άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της

Συνθήκης, που αφορούν το ίδιο αντικείμενο με την προσφυγή που ασκήθηκε στην υπόθεση Τ-47/92. Η Επιτροπή θεωρεί τις ενέργειες αυτές ως απόπειρα των αναιρεσειόντων να καταστρατηγήσουν την υποχρεωτική ισχύ της διατάξεως της 14ης Δεκεμβρίου 1992, η οποία αναγνωρίζει την αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, απόπειρα επαναλαμβανομένη στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

39 Η Επιτροπή εκθέτει στη συνέχεια ότι ο πρώτος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτος λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος. Ο ισχυρισμός ότι ο δικαστής Lenaerts είχε λάβει μέρος στην έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως στερείται παντελώς ερείσματος εφόσον οι δικαστές που έλαβαν μέρος στην έκδοση της εν λόγω διατάξεως είναι οι δικαστές των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στο εισαγωγικό τμήμα της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως. Εξάλλου, οι αναιρεσείοντες είχαν ήδη ζητήσει, στο πλαίσιο της παρεμπίπτουσας αιτήσεως που υπέβαλαν στις 5 Οκτωβρίου 1992, στην υπόθεση Τ-47/92, την εξαίρεση του δικαστή Lenaerts λόγω υποτιθέμενης μεροληψίας. Οι αναιρεσείοντες όμως δεν άσκησαν αίτηση αναιρέσεως κατά της διατάξεως αυτής.

40 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή φρονεί ότι ούτε αυτός είναι παραδεκτός διότι περιέχει αντίφαση. Συναφώς, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, όταν οι αναιρεσείοντες θέτουν το ζήτημα της υπάρξεως και της εκτάσεως των δικαιωμάτων αποζημιώσεως που ισχυρίζονται ότι έχουν, επικαλούνται την ιδιότητά τους ως μελών της οικογενείας υπαλλήλου, που καλύπτονται μαζί με τον υπάλληλο από το κοινό καθεστώς βάσει του οποίου τυγχάνουν της ιδιαίτερης προστασίας και της ιδιαίτερης αρωγής της Επιτροπής, ενώ, όταν εξετάζουν το ζήτημα του ενδίκου βοηθήματος, θεωρούν εαυτούς τρίτους έναντι της Επιτροπής.

41 Η Επιτροπή υποστηρίζει επιπλέον ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως αβάσιμη.

42 Όσον αφορά τον πρώτον λόγο αναιρέσεως, θεωρεί ότι η αίτηση εξαιρέσεως κατέστη άνευ αντικειμένου κατόπιν της αποφάσεως του Προέδρου του Πρωτοδικείου να αντικαταστήσει τον δικαστή Lenaerts με τον δικαστή Schintgen. Εν πάση περιπτώσει, η εν λόγω αίτηση στερείται ερείσματος, δεδομένου ότι ο δικαστής Lenaerts δεν είχε λάβει μέρος στην έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

43 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως στερείται επίσης ερείσματος. Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι από τα διάφορα δικόγραφα που κατατέθηκαν στο Πρωτοδικείο προκύπτει ότι οι αναιρεσείοντες ενήργησαν ως πρόσωπα που καλύπτονται από το κοινό καθεστώς και ότι στηρίζουν τα αιτήματα αποζημιώσεως στο γεγονός ότι η Επιτροπή και οι υπηρεσίες της, καθώς και το ταμείο υγείας, παρέβησαν τις διατάξεις του ΚΥΚ ή της ρυθμίσεως για την κάλυψη που διέπουν την υγειονομική ασφάλιση των μελών της οικογένειας υπαλλήλου, τα οποία καλύπτονται από την κοινωνική ασφάλιση του άμεσα ασφαλισμένου. Από παγία όμως νομολογία, στην οποία αναφέρθηκε το Πρωτοδικείο, προκύπτει ότι το άρθρο 179 της Συνθήκης έχει εφαρμογή στην περίπτωση των αγωγών αποζημιώσεως που ασκούνται κατά της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής από τα μέλη της οικογενείας υπαλλήλου και αφορούν διατάξεις ή εκτελεστικούς κανονισμούς του ΚΥΚ που παρέχουν στα εν λόγω μέλη της οικογένειας ορισμένα δικαιώματα έναντι της αρχής αυτής. Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο, οι αγωγές είναι κατά συνέπεια απαράδεκτες λόγω ελλείψεως προηγουμένης διοικητικής διαδικασίας διεξαχθείσας εντός των προθεσμιών που προβλέπει το άρθρο 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

44 Δυνάμει του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη, το Δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή να την απορρίψει με αιτιολογημένη διάταξη.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

45 Από την αναιρεσιβαλλομένη διάταξη προκύπτει ότι, καίτοι ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου έκρινε ότι δεν συντρέχει κανένας λόγος μη συμμετοχής του δικαστή Lenaerts στην εκδίκαση των υποθέσεων ενώπιον του Πρωτοδικείου, ο δικαστής αυτός ζήτησε να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του στις υποθέσεις αυτές και ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου δέχθηκε το αίτημα αυτό με έγγραφο της 24ης Φεβρουαρίου 1995, αντικαθιστώντας τον στην άσκηση των καθηκόντων του ως προέδρου του τετάρτου τμήματος με τον δικαστή Schintgen. Έτσι, το όνομα του δικαστή Lenaerts δεν περιλαμβάνεται στο εισαγωγικό μέρος της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως.

46 Επειδή ο δικαστής Lenaerts δεν έλαβε μέρος στην έκδοση της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, οι αναιρεσείοντες δεν έχουν κανένα έννομο συμφέρον όσον αφορά τον πρώτο λόγο αναιρέσεως. Ο λόγος αυτός επομένως πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτος.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

47 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως θέτει στην πραγματικότητα το ζήτημα της ιδιότητας υπό την οποία οι αναιρεσείοντες παρέστησαν ενώπιον του Πρωτοδικείου.

48 Στην προπαρατεθείσα διάταξη της 14ης Δεκεμβρίου 1992, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η υπόθεση Τ-47/92 αφορούσε διαφορά μεταξύ της Κοινότητας και υπαλλήλου της υπό την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας και ότι οι αναιρεσείοντες ήσαν μέλη της οικογενείας του Manfred Lenz έναντι των οποίων η Επιτροπή είχε υποχρεώσεις λόγω της υπαλληλικής ιδιότητας του τελευταίου.

49 Τίθεται επομένως το ζήτημα αν, στο πλαίσιο των αγωγών αποζημιώσεως που κατέληξαν στην αναιρεσιβαλλομένη διάταξη, οι αναιρεσείοντες δεσμεύονταν από τη διάταξη του Πρωτοδικείου της 14ης Δεκεμβρίου 1992.

50 Επιβάλλεται συναφώς η παρατήρηση ότι το δεδικασμένο καλύπτει μόνον τα πραγματικά ή νομικά ζητήματα τα οποία πράγματι ή κατ' ανάγκη επιλύθηκαν με την επίμαχη δικαστική απόφαση (απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 1991, C-281/89, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-347, σκέψη 14).

51 Κατ' αρχάς επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εφόσον οι αναιρεσείοντες ζήτησαν από το Πρωτοδικείο να εξετάσει αν είναι αρμόδιο στο πλαίσιο της αιτήσεως που υπέβαλαν στις 5 Οκτωβρίου 1992, βάσει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, στην υπόθεση T-47/92, το δικαστήριο αυτό έπρεπε, με τη διάταξή του της 14ης Δεκεμβρίου 1992, να αποφανθεί επί του ζητήματος της ιδιότητας υπό την οποία ενεργούσαν.

52 Δεύτερον, ούτε ο Manfred Lenz ούτε οι αναιρεσείοντες άσκησαν αναίρεση κατά της διατάξεως αυτής. Οι τρεις αγωγές αποζημιώσεως, που αποτελούν το αντικείμενο της αναιρεσιβαλλομένης διατάξεως, ασκήθηκαν πράγματι πριν από την παραίτηση στην υπόθεση T-47/92.

53 Τρίτον, με τις τρεις επίμαχες αγωγές αποζημιώσεως ζητείται να υποχρεωθεί η Επιτροπή να καταβάλει αποζημίωση στους αναιρεσείοντες. Έστω και αν η μια από αυτές αφορά ποσά τα οποία δεν ζητήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως T-47/92, οι τρεις αυτές αγωγές αποζημιώσεως αφορούν τους ιδίους διαδίκους, στηρίζονται στα ίδια πραγματικά περιστατικά και αναφέρονται στο ίδιο αντικείμενο με εκείνα της υποθέσεως T-47/92.

54 Επομένως, στην υπό κρίση περίπτωση, οι αναιρεσείοντες δεσμεύονταν από τις εκτιμήσεις του Πρωτοδικείου, που περιλαμβάνονται στη διάταξη της 14ης Φεβρουαρίου 1992, όσον αφορά το δικαίωμα ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος ενώπιον του δικαστηρίου αυτού.

55 Πρέπει να προστεθεί ότι, εν πάση περιπτώσει, είναι βάσιμη η εκτίμηση του Πρωτοδικείου, ότι η εργασιακή σχέση που συνδέει τον υπάλληλο με το όργανο διέπει επίσης την κατάσταση των προσώπων τα οποία, μέσω της υποχρεωτικής ασφαλίσεως υπαλλήλου της Κοινότητας, καλύπτονται από το κοινό καθεστώς ως μέλη της οικογενείας υπαλλήλου και ότι οι αιτήσεις που υπέβαλαν οι αναιρεσείοντες δεν μπορούν να εξεταστούν εκτός του πλαισίου των κανονιστικών διατάξεων, ιδίως δε των διατάξεων των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ.

56 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει επομένως να απορριφθεί ως προδήλως απαράδεκτος.

57 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της ως προδήλως απαράδεκτη κατ' εφαρμογή του άρθρου 119 του Κανονισμού Διαδικασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο 70 του ιδίου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους. Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 122 του κανονισμού αυτού, το άρθρο 70 δεν έχει εφαρμογή επί των αναιρέσεων που ασκούνται από μονίμους ή μη μονίμους υπαλλήλους των οργάνων. Επειδή οι αναιρεσείοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Erika Lenz και τον Volker Lenz στα δικαστικά έξοδα.

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 28 Νοεμβρίου 1996.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

J. L. Murray